VEO / VIY
Jääskeläinen

18.10.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 19.10.2021

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2018/842/EU sitovista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021—2030 ja Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi (taakanjakoasetus) muuttamisesta

Komissio antoi 14 päivänä heinäkuuta 2021 niin kutsutun 55-valmiuspaketin, joka koostuu 12 lainsäädäntöehdotuksesta. Komission valmiuspaketin päämääränä on saavuttaa eurooppalaisen ilmastolain velvoite vähentää EU:n kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa vuoteen 2050 mennessä ilmastoneutraalius EU:n tasolla.

Yksi 55-valmiuspaketin lainsäädäntöehdotuksista on komission ehdotus EU:n taakanjakoasetuksen muuttamisesta. Voimassa oleva taakanjakoasetus sisältää jäsenmaille määritetyt määrälliset, prosentteina ilmaistut ja sitovat päästövähennysvelvoitteet vuosille 2021–2030. Kansalliset päästövähennysvelvoitteet määritellään pääosin suhteellisesti perustuen asukasta kohden laskettuun bruttokansantuotekriteeriin (BKT/asukas -kriteeri). Lisäksi asetus sisältää muun muassa säännöt vuotuisten päästökiintiöiden määrittämiseksi ja säännöt jäsenvaltioiden käytettävissä olevista erilaisista joustokeinoista.

Voimassa olevassa asetuksessa jäsenvaltioille asetetut velvoitteet vaihtelevat nollasta prosentista 40 %:iin. Kansalliset päästövähennysvelvoitteet määritellään pääsääntöisesti suhteellisesti perustuen asukasta kohden laskettuun bruttokansantuotekriteeriin (BKT/asukas -kriteeri). Korkein mahdollinen päästövähennysvelvoite, minkä jäsenvaltio voi saada on esityksen mukaan 50 %. Ehdotuksen mukaan Suomen velvoite nousee nykyisestä 39 %:sta tasolle 50 %. Suomen osalta kustannus-tehokkuuskorjaus ei vaikuta päästövähennysvelvoitteeseen.

Voimassa olevaan asetukseen sisältyy myös erilaisia joustoja ja niitä koskevia sääntöjä. Näitä ovat ns. ajalliset joustot, ns. ’one-off’ jousto päästökauppa- ja taakanjakosektorin välillä sekä ns. LULUCF-jousto. Joustoilla pyritään komission mukaan vastaamaan korkeimmat päästövähennystavoitteet saaneiden jäsenvaltioiden kustannustehokkuuteen liittyviin huoliin. Komission ehdotuksen mukaan kertaluontoinen päästöoikeuksien siirto päästökaupasta taakanjakosektorille säilyy kuitenkin samana.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan Suomelle esitetty päästövähennysvelvoite (50 %) vuoteen 2030 on kunnianhimoinen. Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa vahvasti ajatusta siitä, että nyt ehdotettua suurempi osuus EU:n päästövähennyksistä voitaisiin hakea kiinteiden kohteiden päästökaupan puolelta (energiantuotanto, teollisuus), koska kiinteiden kohteiden päästövähennykset ovat toistaiseksi huomattavasti halvempia kuin taakanjakosektorin. Mikäli tämä ei ole mahdollista, joustoa päästökauppasektorin ja taakanjakosektorin välillä tulisi taakanjakoasetuksessa lisätä erityisesti niiden maiden osalta, joille komissio ehdottaa korkeimpia päästövähennysvelvoitteita. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että nykyistä päästökauppasektorin kertaluonteista ns. one-off –joustomahdollisuutta Suomessa tulisi kasvattaa nykyisestä kahdesta prosentista vähintään neljään prosenttiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, ettei sillä ole muilta osin huomautettavaa.